

KARTA BEZPEČNOSTNÝCH ÚDAJOV

v súlade s nariadením REACH (1907/2006/ES, v znení 2020/878/EÚ)

Dátum revízie: 11 apríla 2023 **Dátum predchádzajúceho vydania:** 15 decembra 2022 **SDS č.** 152B-24

ODDIEL 1: IDENTIFIKÁCIA LÁTKY/ZMESI A SPOLOČNOSTI/PODNIKU
1.1. Identifikátor produktu

860 Dvojzložkové formovateľné polymérne tesnenie (Kazeta)

Jednoznačný identifikátor zloženia (UFI): Nie je k dispozícii

1.2. Relevantné identifikované použitia látky alebo zmesi a použitia, ktoré sa neodporúčajú
Relevantné identifikované použitia: Pevný vyplňovač medzier. Vytvára tesnenie akejkoľvek veľkosti a tvaru. Nikdy sa nelepeí.

Neodporúčané použitia: Žiadne údaje nie sú k dispozícii

Zdôvodnenie neodporúčaných použití: Netýka sa

1.3. Údaje o dodávateľovi karty bezpečnostných údajov
Spoločnosť:

A.W. CHESTERTON COMPANY
860 Salem Street
Groveland, MA 01834-1507, USA
Tel. +1 978-469-6446 Fax: +1 978-469-6785
(Mon. - Pi. 08:30 - 17:00 EST)

Žiadosti o SDS: www.chesterton.com

Email (otázky o SDS): ProductSDSs@chesterton.com

Email: customer.service@chesterton.com
Dodávateľ:

EÚ: Chesterton International GmbH, Am Lenzenfleck 23,
D85737 Ismaning, Nemecko – Tel. +49-89-996-5460

1.4. Núdzové telefónne číslo

24 hodín denne, 7 dní v týždni
Volajte Infotrac: +1 352 323 3500 (na účet volaného)

Toxikologické informačné centrum

Limbová 5, 833 05 Bratislava, Slovensko
Tel.: +421 2 5477 4166, Fax: +421 2 5477 4605
www.ntic.sk
ODDIEL 2: IDENTIFIKÁCIA NEBEZPEČNOSTI
2.1. Klasifikácia látky alebo zmesi
2.1.1. Klasifikácia podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008 [CLP]

Nebezpečnosť pre vodné prostredie, Chronické, Kategória 2, H411

2.1.2. Ďalšie informácie

Úplné znenie výstražných upozornení sa uvádza v ODDIELY 2.2 a 16. Bezpečnostné a zdravotné riziká sú podrobne uvedené samostatne pre časť. Finálny vytvrdený materiál sa nepovažuje za nebezpečný.

2.2. Prvky označovania
Označovanie podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008 [CLP]
Výstražné piktogramy:

Výstražné slovo:

Žiadny

Výstražné upozornenia:

H411

Toxický pre vodné organizmy, s dlhodobými účinkami.

Bezpečnostné upozornenia:

P273

Zabráňte uvoľneniu do životného prostredia.

P391

Zozbierajte uniknutý produkt.

P501

Zneškodnite obsah/ nádobu v zariadení schválenom pre likvidáciu odpadov.

Doplnkové informácie:

Žiadny

2.3. Iná nebezpečnosť

Látky PBT/vPvB v súlade s prílohou XIII k nariadeniu REACH: Oktametylcyclotetrasiloxan.

ODDIEL 3: ZLOŽENIE/INFORMÁCIE O ZLOŽKÁCH

3.2. Zmesi

Nebezpečné zložky ¹	% hmot.	Č. CAS / Č. ES	Nariadenie REACH č.	Klasifikácia podľa 1272/2008/ES	SCL, M- koeficient, ATE
Oxid zinečnatý	7 - 13	1314-13-2 215-222-5	n.d.	Aquatic Acute 1, H400 Aquatic Chronic 1, H410	ATE (ústne): > 5 000 mg/kg ATE (kožné): > 5 000 mg/kg ATE (vdýchnutie, prach): > 5,7 mg/l M-faktor akútneho/chronického: 1
Etylpolysilikát	1 - 5	68412-37-3 * 270-184-7	n.d.	Flam. Liq. 3, H226 Eye Irrit. 2, H319	ATE (ústne): > 2 000 mg/kg ATE (kožné): > 4 450 mg/kg
Oktametylcyclotetrasiloxan	< 0,4	556-67-2 209-136-7	n.d.	Flam. Liq. 3, H226 Repr. 2, H361f Aquatic Chronic 1, H410	ATE (ústne): > 2 000 mg/kg ATE (kožné): > 4 640 mg/kg ATE (vdýchnutie, hmlu): 36 mg/l
Ďalšie zložky:					
Uhlíčan vápenatý	20 - 30	1317-65-3 215-279-6	n.d.	Neklasifikované **	ATE (ústne): 6 450 mg/kg
Kremeň	0,1 - 0,2	14808-60-7 238-878-4	n.d.	Neklasifikované **	n.d.

*Alternatívne č. CAS 11099-06-2, Č. ES 234-324-0.

**Látka s expozičným limitom v pracovnom prostredí.

Úplné znenie výstražných upozornení sa uvádza v ODDIELE 16.

¹Klasifikované podľa 1272/2008/ES, REACH

ODDIEL 4: OPATRENIA PRVEJ POMOCI

4.1. Opis opatrení prvej pomoci

Vdýchnutie: Vyvedte na čerstvý vzduch. Ak nedýcha, použite umelé dýchanie. Kontaktujte lekára.

Kontakt s kožou: Odstráňte nevytvrdený produkt z kože a umyte mydlom a vodou. Ak podráždenie trvá, kontaktujte lekára.

Kontakt s očami: Vyplachujte oči najmenej 15 minút veľkými množstvami vody. Ak podráždenie trvá, kontaktujte lekára.

Prehltnutie: Ak je osoba pri vedomí, vypláchnite ústa vodou a podajte malé množstvo vody na pitie. Nevyvolávajte zvracanie bez porady s lekárom. Konzultujte lekára.

Ochrana pracovníkov prvej pomoci: Vyhýbajte sa kontaktu s produktom pri poskytovaní pomoci obeti. Pozri časť 8.2.2 s odporúčaniami pre osobné ochranné vybavenie.

4.2. Najdôležitejšie príznaky a účinky, akútne aj oneskorené

Môže spôsobiť mierne podráždenie kože, očí a dýchacieho traktu.

4.3. Údaj o akejkolvek potrebe okamžitej lekárskej starostlivosti a osobitného ošetrovania

Ošetrte podľa symptómov.

ODDIEL 5: PROTIPOŽIARNE OPATRENIA

5.1. Hasiace prostriedky

Vhodné hasiace prostriedky: Oxid uhličitý, pena alebo suchý chemický prostriedok

Nevhodné hasiace prostriedky: Vodné trysky

5.2. Osobitné ohrozenia vyplývajúce z látky alebo zo zmesi

Nebezpečné produkty spaľovania: kyslíčnik uhoľnatý, kyslíčnik uhľičitý a ďalšie toxické pary.

Iná nebezpečnosť: Žiadny

5.3. Rady pre požiarnikov

Odporúča sa, aby hasiči používali samostatný dýchací prístroj.

ODDIEL 6: OPATRENIA PRI NÁHODNOM UVOLNENÍ

6.1. Osobné bezpečnostné opatrenia, ochranné vybavenie a núdzové postupy

Uplatnite opatrenia pre kontrolu expozície a prostriedky osobnej ochrany podľa pokynov v sekcii 8.

6.2. Bezpečnostné opatrenia pre životné prostredie

Udržiavajte mimo kanalizácie, vodných zdrojov a vodných tokov.

6.3. Metódy a materiál na zabránenie šíreniu a vyčistenie

Pozmetajte a uložte do vhodnej nádoby pre likvidáciu.

6.4. Odkaz na iné oddiely

Pokyny na likvidáciu sú uvedené v odseku 13.

ODDIEL 7: ZAOBCHÁDZANIE A SKLADOVANIE

7.1. Bezpečnostné opatrenia na bezpečné zaobchádzanie

Zabráňte kontaktu s pokožkou a očami.

7.2. Podmienky na bezpečné skladovanie vrátane akejkoľvek nekompatibility

Uskladňujte na chladnom, suchom mieste.

7.3. Špecifické konečné použitie(-ia)

Žiadne špeciálne bezpečnostné opatrenia.

ODDIEL 8: KONTROLY EXPOZÍCIE/OŠOBNÁ OCHRANA

8.1. Kontrolné parametre

Hodnoty expozičných limitov v pracovnom prostredí

Zložky

	ACGIH TLV	
	ppm	mg/m ³
Oxid zinečnatý	nehodí sa	2 (resp.) STEL: 10 (resp.)
Etylpolsilikát	nehodí sa	nehodí sa
Oktametylcyklotetrasiloxan *	nehodí sa	nehodí sa
Uhličitan vápenatý	nehodí sa	10 ** (inhal.) 3 (resp.)
Kremeň	(resp.)	0,025

* Limit odporúčaný firmou Chesterton (OARS): 10 ppm

** Inde nešpecifikované častice (PNOS)

Biologické limitné hodnoty

Pre zložku (zložky) sa neuvádzajú žiadne biologické expozičné limity.

Odvodenej úrovne bez účinku (DNEL) podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006:

Pracovníci Workers

Látka Substance	Spôsob expozície Route of exposure	Možné ovplyvnenie zdravia Potential health effects	DNEL DNEL
Oxid zinečnatý	Vdýchnutie	Lokálne chronické účinky	0,5 mg/m ³
		Systémové chronické účinky	5 mg/m ³
Oktametylcyklotetrasiloxan	Vdýchnutie	Lokálne chronické účinky	73 mg/m ³
		Systémové chronické účinky	73 mg/m ³

Predpokladaná koncentrácia, pri ktorej nedochádza k žiadnym účinkom (PNEC) podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006:
 Predicted No Effect Concentration (PNEC) according to Regulation (EC) No 1907/2006:

Nie je k dispozícii

8.2. Kontroly expozície

8.2.1. Inžinierske opatrenia

Žiadne špeciálne požiadavky.

8.2.2. Individuálne ochranné opatrenia

Ochrana dýchacích ciest: Nie je zvyčajne potrebné.

Ochranné rukavice: Gumové alebo vinylom potiahnuté rukavice

Ochrana očí a tváre: Odporúčajú sa obyčajné ochranné okuliare.

Ďalšie informácie: Žiadny

8.2.3. Kontroly environmentálnej expozície

Pozri časť 6 a 12.

ODDIEL 9: FYZIKÁLNE A CHEMICKÉ VLASTNOSTI

9.1. Informácie o základných fyzikálnych a chemických vlastnostiach

Fyzikálne skupenstvo	pasta	pH	netýka sa
Farba	biela	Kinematická viskozita	neurčené
zápach	sladký pach	Rozpustnosť vo vode	neriediteľné
Prahová hodnota zápachu	neurčené	Rozdeľovací koeficient: n-oktanol/voda (hodnota log)	netýka sa
Teplota varu alebo rozmedzie	netýka sa	Tlak pár @ 20 °C	neurčené
Teplota topenia/tuhnutia	netýka sa	Hustota a/alebo relatívna hustota	1,30 kg/l
% Prchavých látok (podľa objemu)	0%	Hustota pár (vzduch=1)	> 1
Horľavosť	žiadne údaje nie sú k dispozícii	Rýchlosť odparovania (éter=1)	< 1
Dolné/horné limity horľavosti alebo výbušnosti	neurčené	% Aromatických látok podľa hmotnosti	0%
Teplota vzplanutia	195°C	Vlastnosti častíc	netýka sa
Metóda	ASTM D3828	Výbušné vlastnosti	neurčené
Teplota samovznietenia	neurčené	Oxidačné vlastnosti	netýka sa
Teplota rozkladu	neurčené		

9.2. Iné informácie

Žiadny

ODDIEL 10: STABILITA A REAKTIVITA

10.1. Reaktivita

Pozri časť 10.3 a 10.5.

10.2. Chemická stabilita

Stabilný

10.3. Možnosť nebezpečných reakcií

Žiadne nebezpečné reakcie nie sú známe za podmienok normálneho použitia.

10.4. Podmienky, ktorým sa treba vyhnúť

Vlhkosť a nadmerná horúčava. Uvoľňuje formaldehyd pri teplote 150 °C.

10.5. Nekompatibilné materiály

Kyseliny a silné okysličovacie prostriedky ako napr. tekutý chlór a koncentrovaný kyslík; amónne soli.

10.6. Nebezpečné produkty rozkladu

Oxidy silikónu, oxid uhličitý, oxid uhoľnatý a ďalšie toxické pary.

ODDIEL 11: TOXIKOLOGICKÉ INFORMÁCIE

11.1. Informácie o triedach nebezpečnosti vymedzených v nariadení (ES) č. 1272/2008

Hlavné cesty expozície pri bežnom použití: Vdýchnutie, kontakt s kožou a očami.

Akútna toxicita -

Ústne:

Na základe dostupných údajov o komponentoch nie sú kritéria pre klasifikáciu splnené.

Látka	Test	Výsledok
Uhlíčan vápenatý	LC50, krysa	6 450 mg/kg
Oxid zinečnatý	LD50, krysa	> 5 000 mg/kg
Etylpolsilikát	LD50, krysa	> 2 000 mg/kg
Oktametylcyklotetrasiloxan	LD50, krysa	> 2 000 mg/kg

Kožné:

Látka	Test	Výsledok
Etylpolsilikát	LD50, krysa	> 4 450 mg/kg
Oxid zinečnatý	LD50, králik	> 5 000 mg/kg
Oktametylcyklotetrasiloxan	LD50, králik	> 4 640 mg/kg

Vdýchnutie:

Látka	Test	Výsledok
Oxid zinečnatý	LC50, krysa	> 5,7 mg/l (prach)
Oktametylcyklotetrasiloxan	LC50, krysa	36 mg/l (hmlu)

Poleptanie kože/ podráždenie kože:

Látka	Test	Výsledok
Uhlíčan vápenatý	Podráždenie pokožky, králik	Nedráždivé
Oxid zinečnatý	Podráždenie pokožky, králik (OECD 404)	Nedráždivé

Vážne poškodenie očí/ podráždenie očí:

Látka	Test	Výsledok
Etylpolsilikát	Podráždenie očí, ľudské, 3 000 ppm	Silné podráždenie
Oxid zinečnatý	Podráždenie očí, králik (OECD 405)	Nedráždivé

Respiračná alebo kožná senzibilizácia:

Látka	Test	Výsledok
Oxid zinečnatý	Senzibilizuje kožu, králik	Nedráždivé

Mutagenita zárodočných buniek:

Oxid zinečnatý, Oktametylcyklotetrasiloxan: na základe dostupných údajov nie sú kritéria klasifikácie splnené.

Karcinogenita:

Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (International Agency for Research on Cancer, IARC) klasifikovali vdýchnutý kremeň ako ľudský karcinogén. Kremeň prítomná v tomto produkte sa zo zmesi neuvolňuje ani sa samostatne nedostáva do vzduchu, a preto pri bežnom použití nepredstavuje riziko.

Reprodukčná toxicita:

Oktametylcyklotetrasiloxan spôsobil zhoršenie plodnosti v inhalačných štúdiách na zvieratách. Oxid zinečnatý: na základe dostupných údajov nie sú kritéria klasifikácie splnené.

STOT-jednorazová expozícia:

Oxid zinečnatý: na základe dostupných údajov nie sú kritéria klasifikácie splnené.

STOT-opakovaná expozícia: Opakované vdychnutie voľného dýchateľného kremeňa môže spôsobiť zjazvenie pľúc s kašľom a dýchavičnosťou. Výsledkom môže byť silikóza, oneskorená choroba pľúc, ktorá je zneschopňujúca, progresívna a niekedy smrteľná pulmonálna fibróza. Kremeň prítomná v tomto produkte sa zo zmesi neuvolňuje ani sa samostatne nedostáva do vzduchu, a preto pri bežnom použití nepredstavuje riziko.

Aspiračná nebezpečnosť: Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

11.2. Informácie o inej nebezpečnosti

Žiadny známy

ODDIEL 12: EKOLOGICKÉ INFORMÁCIE

Ekotoxikologické údaje neboli stanovené konkrétne pre tento produkt. Informácie uvedené nižšie sú založené na znalosti komponentov a ekotoxikológii podobných látok.

12.1. Toxicita

Jedovatý pre vodné organizmy, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnej zložke životného prostredia. Oxid zinečnatý: chronický NOEC, riasy, 72 hodiny = 0,017 mg/l; 72 h EC50 (pre riasy) = 0,042 mg/l. Oktametylcyclotetrasiloxan: chronický NOEC, 93 dní, ryba = 0,0044 mg/l.

12.2. Perzistencia a degradovateľnosť

Etylpolsilikát: nie je priamo biodegradabilné. Oxid zinečnatý, Uhlíčan vápenatý, Kremeň: anorganické látky. Etylpolsilikát: hydrolyzuje vo vode alebo na vlhkom vzduchu za uvoľňovania etanolu. Oktametylcyclotetrasiloxan, biodegradácia, 29 dní, OECD 301: 3,7%.

12.3. Bioakumulačný potenciál

Uhlíčan vápenatý, Oxid zinečnatý: neočakáva sa bioakumulácia. Oktametylcyclotetrasiloxan, biokoncentračný faktor (BCF): 12 400.

12.4. Mobilita v pôde

Pasta. Nerozpustné vo vode. Pri určovaní mobility v životnom prostredí zvažte fyzické a chemické vlastnosti produktu (viď sekcia 9).

12.5. Výsledky posúdenia PBT a vPvB

Nie je k dispozícii

12.6. Vlastnosti endokrinných disruptorov (rozvracačov)

Žiadny známy

12.7. Iné nepriaznivé účinky

Žiadny známy

ODDIEL 13: OPATRENIA PRI ZNEŠKODŇOVANÍ

13.1. Metódy spracovania odpadu

Spaľujte v náležite schválenom zariadení. Prečítajte si miestne, štátne a národné/federálne predpisy a postupujte v súlade s najprísnejšou požiadavkou. Tento produkt je klasifikovaný ako nebezpečný odpad podľa smernice 2008/98/ES.

ODDIEL 14: INFORMÁCIE O DOPRAVE

14.1. Číslo OSN alebo identifikačné číslo

ADR/RID/ADN/IMDG/ICAO: UN3077

14.2. Správne expedičné označenie OSN

ADR/RID/ADN/IMDG/ICAO: ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S. (ZINC OXIDE)

14.3. Trieda(-y) nebezpečnosti pre dopravu

ADR/RID/ADN/IMDG/ICAO: 9

14.4. Obalová skupina

ADR/RID/ADN/IMDG/ICAO: III

14.5. Nebezpečnosť pre životné prostredie

LÁTKA ZNEČISŤUJÚCA MORE

14.6. Osobitné bezpečnostné opatrenia pre užívateľa

ŽIADNE OSOBITNÉ BEZPEČNOSTNÉ OPATRENIA PRE POUŽÍVATEĽA

14.7. Námorná preprava hromadného nákladu podľa nástrojov IMO

NETÝKA SA

14.8. Iné informácie

IMDG: EmS. F-A, S-F

May be shipped as NON-RESTRICTED in single or combination packagings containing a net mass per single or inner packaging of 5 kg or less.(IMDG CODE Amendment 37-14, 2.10.2.7)

ICAO/IATA: May be shipped as NON-RESTRICTED in single or combination packagings containing a net mass per single or inner packaging of 5 kg or less. (IATA Dangerous Goods Regulation 56th edition, 4.4 Special Provisions A197)

ADR: Classification code M6 Tunnel restriction code (E)

May be shipped as NON-RESTRICTED in single or combination packagings containing a net mass per single or inner packaging of 5 kg or less. (ADR 2015 Volume 1, Chapter 3.3 Special Provisions 375)

ODDIEL 15: REGULAČNÉ INFORMÁCIE

15.1. Nariadenia/právne predpisy špecifické pre látku alebo zmes v oblasti bezpečnosti, zdravia a životného prostredia

15.1.1. Nariadenia EÚ

Autorizácie podľa hlavy VII: Netýka sa

Obmedzenia podľa hlavy VIII: Netýka sa

Ďalšie nariadenia EÚ: Látka vyvolávajúce veľmi veľké obavy (SVHC): Oktametylcyklotetrasiloxan
Smernica 2012/18/EÚ o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (kategória nebezpečenstva: E2, Nebezpečné pre vodné prostredie v kategórii chronickej nebezpečnosti 2; kvalifikované množstvá: 200 t, 500 t)

15.1.2. Vnútroštátne predpisy

Žiadny

15.2. Hodnotenie chemickej bezpečnosti

Dodávateľ nevykonal žiadne hodnotenie chemickej bezpečnosti pre túto látku/zmes.

ODDIEL 16: INÉ INFORMÁCIE

Skratky a akronymy :
ACGIH: Americká konferencia vládných priemyselných hygienikov
ADN: Európska dohoda o medzinárodnej preprave nebezpečného tovaru po vnútrozemských vodných cestách
ADR: Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí
ATE: Odhad akútnej toxicity
BKF: Biokoncentračný faktor
cATpE: Odhad hodnôt akútnej toxicity po prepočítaní (converted Acute Toxicity point Estimate)
CLP: Nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení (1272/2008/ES)
GHS: Globálne harmonizovaný systém
ICAO: Medzinárodná organizácia civilného letectva
IMDG: Medzinárodný námorný kódex pre nebezpečný tovar
LC50: Smrteľná koncentrácia pre 50 % skúšanej populácie
LD50: Smrteľná dávka pre 50 % skúšanej populácie
LOEL: Najnižšia hladina pozorovaného účinku
n.d.: nie je k dispozícii
NOEC: Koncentrácia bez pozorovaného účinku
NOEL: Hladina bez pozorovaných účinkov
OECD: Organization for Economic Co-operation and Development (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj)
PBT: Perzistentná, bioakumulatívna a jedovatá látka
(Q)SAR: Quantitative Structure-Activity Relationship (Kvantitatívny vzťah štruktúry a aktivity)
REACH: Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (1907/2006/ES)
RID: Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru
SCL: Špecifického koncentračného limitu
SDS: Karta bezpečnostných údajov
STEL: Krátkodobý expozičný limit
STOT RE: Špecifická cieľová orgánová toxicita, opakovaná expozícia
STOT SE: Špecifická cieľová orgánová toxicita, jednorazová expozícia
TLV: Prahová limitná hodnota
vPvB: veľmi perzistentná a veľmi bioakumulatívna látka
Ďalšie skratky a akronymy možno vyhľadať na adrese www.wikipedia.org.

Kľúčové referencie z literatúry a zdroje údajov: Európska chemická agentúra (ECHA) – informácie o chemikáliách
Klasifikačná a informačná databáza chemikálií (CCID)
Národný inštitút pre technológiu a hodnotenie (NITE)
Švédska chemická agentúra (KEMI)
Toxikologická databáza Národnej medicínskej knižnice v USA (TOXNET)

Postup použitý na odvodenie klasifikácie zmesí podľa nariadenia (ES) 1272/2008 [CLP]:

Klasifikácia	Postup klasifikácie
Aquatic Chronic 2, H411	Metóda výpočtu

Príslušné výstražné upozornenia: H226: Horľavá kvapalina a pary.
 H319: Spôsobuje vážne podráždenie očí.
 H361f: Podozrenie z poškodzovania plodnosti.
 H400: Veľmi toxický pre vodné organizmy.
 H410: Veľmi toxický pre vodné organizmy, s dlhodobými účinkami.
 H411: Toxický pre vodné organizmy, s dlhodobými účinkami.

Ďalšie informácie: Žiadny

Zmeny SDS v tejto revízii: Sekcie 1.3, 2.1.2, 11.1.

Tieto informácie sa zakladajú výlučne na údajoch odovzdávaných dodávateľmi používaných materiálov a nie na zmesi samotnej. Neposkytuje sa žiadna záruka, ani výslovná ani predpokladaná, ohľadom vhodnosti produktu pre konkrétny účel používateľa. Používateľ si musí jeho vhodnosť stanoviť sám.